

Rapport

Publicatiedatum: 15 oktober 2014

Rapportnummer: 2014/139

Rapport

Een onderzoek naar de titel op grond waarvan het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen uit Rotterdam gerechtigd is om de inning van alimentatie over te nemen.

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen gegrond.

Datum: 15 oktober 2014

Rapportnummer: 2014/139

Wat is de klacht?

Mevrouw Welten¹ klaagt erover dat het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen uit Rotterdam bij de behandeling van haar verzoek om overname van de inning van kinderalimentatie is uitgegaan van een door haar ex-man ingebrachte, door haar ondertekende verklaring, in plaats van de rechterlijke beschikking. In deze verklaring zou zij toestemming hebben gegeven om de kinderalimentatie flink te verlagen. Zij stelt dat deze overeenkomst is vervalst.

Wat ging er aan de klacht vooraf?

Algemeen

Als de rechter iemand de verplichting oplegt om maandelijks een bijdrage te leveren aan de kosten voor levensonderhoud van de kinderen, dan dient deze onderhoudsplichtige het bedrag per maand te betalen dat in de rechterlijke beschikking is vastgelegd. Van dit bedrag kan slechts worden afgeweken als de onderhoudsplichtige en onderhoudsgerechtigde onderling een ander bedrag hebben afgesproken. Als een onderhoudsplichtige niet of te weinig betaalt, kan de onderhoudsgerechtigde bij de inning hulp ingeroepen van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen uit Rotterdam (LBIO). Het LBIO neemt dan de inning van de kinderalimentatie, vastgelegd in de rechterlijke beschikking, van de onderhoudsgerechtigde over. Indien er overeenstemming is over een afwijkend bedrag, zal het LBIO bij de inning dit afwijkende bedrag vorderen.

Eerste en tweede verzoek aan het LBIO

Op 2 april 2007 bepaalde de rechter dat de ex-man van mevrouw Welten maandelijks een bijdrage voor zijn kind moet betalen. In oktober 2012 ontvangt het LBIO van mevrouw Welten een verzoek om de inning van de kinderalimentatie over te nemen omdat er een achterstand is in de betalingen van haar ex-man. Het te betalen bedrag was toen € 316,44 per maand.

Nadat het LBIO de ex-man had aangeschreven met het verzoek om de alimentatie alsnog te voldoen, werd de kinderalimentatie weer betaald. Het LBIO sloot de zaak. Op 14 juni 2013 doet mevrouw Welten wederom een verzoek om overname van de inning aan het LBIO, omdat haar ex-man weer achterliep met de betalingen.

Ondertekende verklaring verlaging alimentatie en aangifte

Vervolgens vernam mevrouw Welten van het LBIO dat haar ex-man het LBIO op 16 juni 2013 een afschrift had gestuurd van een door mevrouw Welten ondertekende verklaring van 31 maart 2013, waarin zij akkoord ging met een verlaging van de kinderalimentatie naar € 180,- per maand.

Mevrouw Welten stelt hier echter niets van te weten en deze verklaring niet te hebben ondertekend. Zij liet dit op 3 juli 2013 aan het LBIO weten. Op 7 juli 2013 deelde zij het LBIO vervolgens mee dat zij aangifte van valsheid in geschrifte tegen haar ex-man had gedaan.

Derde verzoek aan het LBIO en sepot aangifte

Op 19 augustus 2013 deelde het LBIO aan mevrouw Welten mee dat het LBIO de inning ging overnemen. Het LBIO ging toen uit van een bedrag van inmiddels € 320,- per maand. Op 23 augustus 2013 liet het LBIO mevrouw Welten echter weten dat haar ex-man inmiddels de volledige kinderalimentatie had voldaan, waardoor de inning kwam te vervallen. De zaak werd weer gesloten. Op 10 oktober 2013 kreeg mevrouw Welten van de politie te horen dat zij niet tot vervolging van haar ex-man over ging, omdat het onderzoek naar de valsheid in geschrifte onvoldoende bewijs had opgeleverd.

In november 2013 deed mevrouw Welten het LBIO wederom een verzoek om de inning over te nemen. Het LBIO deelde mevrouw Welten hierop mee dat aan haar verzoek niet kon worden voldaan, omdat haar ex-man een overeenkomst had overgelegd met een bedrag van €180,- per maand. Omdat haar aangifte inmiddels was geseponeerd, was onvoldoende aannemelijk dat er sprake was van een achterstand in de betalingen, aldus het LBIO.

Klacht bij het LBIO

Op 28 november 2013 diende mevrouw Welten een klacht in bij het LBIO. Zij klaagde erover dat het LBIO ten onrechte uit was gegaan van een vervalste verklaring, waarin is opgenomen dat zij akkoord is gegaan met verlaging van de kinderalimentatie naar € 180,-. Verder deelde mevrouw Welten in haar klacht mee dat haar ex-man de maanden september, november en december 2013 niet had betaald, terwijl hij in oktober weer conform de rechterlijke beschikking € 320,- betaalde.

Vierde verzoek aan het LBIO en bezwaar tegen sepot

Vervolgens deed mevrouw Welten begin december 2013 bij het LBIO weer een verzoek om de

inning van de kinderalimentatie over te nemen. Ook ging zij in bezwaar bij de officier van justitie tegen de beslissing van de politie om haar ex-man niet te vervolgen.

Antwoord LBIO op klacht

In antwoord op de klacht van mevrouw Welten liet het LBIO weten dat het voor het LBIO niet mogelijk was om te beoordelen of er daadwerkelijk een afspraak was gemaakt voor verlaging. Overigens vond het bureau het wel vreemd dat haar ex-man in oktober weer € 320,- betaalde, terwijl hij zelf stelde dat met ingang van april 2013 € 180,- diende te worden betaald. Volgens het LBIO wilde de ex-man kennelijk tot verrekening overgaan van de maanden dat hij € 320,- had betaald door een aantal maanden niet te betalen. Met deze verrekening ging het LBIO echter niet akkoord. Wel hield het LBIO rekening met het lagere bedrag van € 180,-, omdat het LBIO geen mogelijkheden zag om te controleren of de handtekening daadwerkelijk van mevrouw Welten was. Het LBIO zag dit standpunt als enige oplossing. Voor uitsluitel hierover zou de zaak door één van beiden aan de rechter moeten worden voorgelegd.

Ten slotte deelde het LBIO mee dat de ex-man wederom zou worden aangeschreven over de achterstand. De inning is echter niet door het LBIO overgenomen, omdat de ex-man van mevrouw Welten iedere maand € 180,- had betaald. Dit achtte het LBIO op grond van de verklaring voldoende.

Nader onderzoek aangifte

In antwoord op haar bezwaarschrift, deelde de officier van justitie mevrouw Welten op 3 maart 2014 mee dat hij de politie opdracht had gegeven om toch nog nader onderzoek te doen naar de aangifte.

Dringend verzoek aan medewerkers LBIO

Bij brief van 1 april 2014 schreef de advocaat van mevrouw Welten medewerkers van het LBIO aan met het dringende verzoek om over te gaan tot een inning conform de rechterlijke beschikking van 2 april 2007, inmiddels € 325,-. Indien de ex-man van mening was dat de kinderalimentatie lager moest zijn, diende hij zelf een procedure op te starten tot wijziging van de alimentatie. Volgens de advocaat was het niet aan het LBIO om het bedrag te wijzigen in € 180,-. Ook deelde zij het LBIO mee dat het openbaar ministerie nog mogelijkheden zag voor nader onderzoek naar de aangifte van mevrouw Welten tegen haar ex-man.

Voorts gaf de advocaat aan dat inmiddels het vierde verzoek tot inning was gedaan door mevrouw Welten. De advocaat stelde dat het LBIO aan mevrouw Welten had meegedeeld dat het vanaf het vierde verzoek de inning volledig zou overnemen. Zij verzocht het LBIO om binnen een week aan te geven of dit daadwerkelijk zou gaan gebeuren. Hierop heeft de advocaat niets meer van het LBIO vernomen.

Telefonisch contact LBIO

In mei 2014 nam het LBIO telefonisch contact op met mevrouw Welten, om haar mee te delen dat het LBIO bleef uitgaan van een bedrag van € 180,-. De verklaring was door haar ondertekend en haar aangifte was geseponneerd. Indien mevrouw Welten het niet eens is met het bedrag, dan

diende zij de zaak voor te leggen aan de rechter, aldus het LBIO.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

De titel voor de inning

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid betrouwbaar handelt. Dat betekent dat zij binnen het wettelijk kader, eerlijk en oprecht handelt, doet wat zij zegt en gevolg geeft aan rechterlijke uitspraken.

De Nationale ombudsman is in het kader van het handelen van het LBIO van oordeel dat wanneer een van beide partijen aanvoert dat er sprake is van onderling gemaakte afspraken, het LBIO hiernaar onderzoek doet, teneinde op de juiste gronden over te kunnen gaan tot overname van de inning. Immers, wanneer beide partijen akkoord zijn gegaan met een gewijzigd bedrag aan kinderalimentatie, dient het LBIO deze afspraken te respecteren.

Echter, als de afspraken worden betwist, dient het LBIO geen rekening te houden met de beweerde afspraken. Het is dan aan de rechter om hierover uitsluitsel te geven. Uitgangspunt is namelijk dat het LBIO niet kan bepalen dat en in hoeverre iemand alimentatieplichtig is; dat kan alleen de rechter.

Wat te doen bij discussie

Het voorgaande laat echter onverlet dat het LBIO wel een eigen verantwoordelijkheid heeft om te beoordelen of er in ieder afzonderlijk geval voldoende reden is de inning over te nemen. Indien een onderhoudsplichtige beweert dat er sprake is van een onderlinge overeenkomst of andere verklaring waaruit blijkt dat de alimentatie lager is, dient het LBIO dit na te vragen bij de onderhoudsgerechtigde. In het geval de onderhoudsgerechtigde de overeenkomst of in dit geval, de verklaring betwist, is het vervolgens aan het LBIO om te kijken naar de vaststaande feiten en relevante omstandigheden van de situatie.

Indien er namelijk voor het LBIO gegronde redenen zijn om aan te nemen dat een door de onderhoudsplichtige aangevoerde wijziging in de situatie invloed kan hebben op de grondslag van een door de rechter opgelegde betalingsverplichting, is het LBIO gerechtigd om de inning van de alimentatie tijdelijk op te schorten. De onderhoudsplichtige is dan in de gelegenheid om zich binnen een bepaalde termijn tot de rechter te wenden voor meer duidelijkheid. Deze beslissing dient uiteraard aan beide partijen te worden meegedeeld. Indien de onderhoudsplichtige geen gebruik maakt van deze mogelijkheid, kan de LBIO niet anders dan gevolg geven aan hetgeen in de uitspraak van de rechter is opgenomen.

Deze casus

In deze zaak heeft het LBIO mevrouw Welten meegedeeld dat haar ex-man een door haar ondertekende verklaring had voorgelegd, waaruit bleek dat zij had ingestemd met verlaging van de alimentatie. Mevrouw Welten liet weten dat zij deze verklaring betwistte en deed aangifte van valsheid in geschrifte. Tot aan het sepot van de aangifte is het LBIO uitgegaan van het bedrag in de rechterlijke beschikking. Na het sepot was het LBIO van mening dat het voor het LBIO niet mogelijk was om te controleren of de handtekening daadwerkelijk van mevrouw Welten was.

Gezien het sepot besloot het LBIO vervolgens echter uit te gaan van het lagere bedrag in de verklaring.

Dit is niet juist geweest. Nu de onderhoudsgerechtigde de verklaring betwistte, had moeten worden gekeken naar vaststaande feiten en relevante omstandigheden. Feit is dat er een rechterlijke beschikking ligt, waarin een hoger bedrag is vermeld. Voorts was er sprake van een (schijnbaar) door mevrouw Welten ondertekende verklaring. Verder waren er geen aantoonbare omstandigheden die een verlaging zouden kunnen rechtvaardigen. Nu de verklaring werd betwist, had het LBIO het verzoek van mevrouw Welten in het licht van de rechterlijke beschikking moeten - blijven - bekijken. Indien de ex-man van mening zou blijven dat er andere afspraken waren gemaakt, had het LBIO hem naar de rechter moeten verwijzen. Eventuele opschorting van de inning van de alimentatie door het LBIO zou daarbij niet redelijk zijn, omdat slechts een niet onderbouwde verklaring tot verlaging van de alimentatie, met een betwiste handtekening hiervoor geen gegronde reden is.

Dat de aangifte van valsheid in geschrifte in eerste instantie was geseponeerd, doet hier niet aan af, omdat is geseponeerd op grond van gebrek aan bewijs. Hieruit kan niet de conclusie worden getrokken dat hiermee vaststond dat mevrouw Welten de verklaring wél (mede) had opgesteld en ondertekend.

Er is gehandeld in strijd met het vereiste van betrouwbaarheid. Dit geeft aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Aanbeveling

Het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen wordt in overweging gegeven om het bedrag te innen dat voortvloeit uit de rechterlijke beschikking van 2 april 2007. Voorts wordt het LBIO in overweging gegeven om ervoor zorg te dragen dat mevrouw Welten de achterstallige alimentatie, die is ontstaan door het handelen van het LBIO, alsnog ontvangt.

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,

waarnemend ombudsman

Dit is een gefingeerde naam